

Esas No : 2024/6559
Karar No : 2025/11072

T. C.
YARGITAY
5. HUKUK DAİRESİ

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2024/6559
Karar No : 2025/11072

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Konya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi
TARİHİ : 06.03.2024
SAYISI : 2023/3513 Esas, 2024/1031 Karar
DAVACI :
DAVALI :
FERİ MÜDAHİLLER :
DAVA TARİHİ : 24.04.2019
KARAR : Esastan ret
TEMYİZ EDEN : Davacı ve Feri Müdahil Hazine vekilleri
İLK DERECE MAHKEMESİ : Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 22.06.2023
SAYISI : 2019/368 Esas, 2023/576 Karar

Taraflar arasındaki 221 sayılı Kanun uyarınca taşınmazın tapu kaydının iptali ile davacı idare adına tescili davasında yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı idare ve ferî müdahil Hazine vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı idare ve ferî müdahil Hazine vekilleri tarafından temyiz edilmekle; süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı idare vekili dava dilekçesinde özetle; davalı adına kayıtlı Konya ili, Karatay ilçesi, Nakipoğlu Mahallesi 21462 ada 13 parsel sayılı taşınmaza ilişkin olarak, davalının açmış olduğu el atmanın önlenmesi, eski hale getirme davasının taşınmaza 1956 yılından önce elatılmış olması nedeniyle reddine karar verildiğini ve kararın temyiz incelemesinden geçerek 09.10.2018 tarihinde kesinleştiğini, anılan taşınmazın 221 sayılı Kanun hükümleri gereğince idareleri adına tescili talep etmiştir.

II. CEVAP

Bu belge 5070 sayılı Yasa hükümlerine göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; taşınmazın ilköğretim okulu olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından kullanıldığını, taraflarınca açılan elatmanın önlenmesi, kal ve eski hale iade davasının reddedildiğini ve temyiz incelemesinden geçerek kesinleştiğini, davanın Vakıflar Genel Müdürlüğüne ihbarı gerektiğini, taşınmazın idare adına tescilinin mümkün olmadığını, 221 sayılı Kanun'un koşullarının mevcut olmadığını, 221 sayılı Kanun'un iptali için Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulması gerektiğini beyan etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı tarafça davanın yasal dayanağını oluşturan 221 sayılı Kanun'un Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülmesi üzerine talep haklı görülmele Mahkemece, Anayasa Mahkemesine itiraz yoluna başvurulduğu, Anayasa Mahkemesinin 2021/19 Esas, 2022/46 Karar sayılı kararıyla 221 sayılı Kanun'un sonuç olarak tüm maddelerinin iptaline, kararın yayımı tarihinden 9 ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiği, 9 aylık süre beklenilmiş ancak Kanun koyucu tarafından yeni bir düzenleme yapılmadığı, davanın 221 sayılı Kanun'a dayanılarak açıldığı, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında davanın yasal dayanağının kalmadığı, yapılan yargılama sonucunda da dava konusu taşınmazın davalı adına olan kaydının iptalini gerektirir başkaca delile ulaşılamadığı anlaşılmakla davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı idare ve ferî müdahil Hazine vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1. Davacı idare vekili istinaf dilekçesinde özetle; iptal edilen kanun hükmünün kanun boşluğu oluşturduğunu, kanun koyucu tarafından yeni bir düzenlemenin yapılmaması kamu yararı kapsamında idare lehine kazanılmış hak teşkil ettiğini, hukuki boşluğun davalı lehine değerlendirilmesinin hukuka aykırı olduğunu, kazanılmış hak kapsamına göre ve oluşan kanun boşluğu dikkate alındığında davanın kabulü gerektiğini ileri sürmüştür.

2. Ferî müdahil Hazine vekili istinaf dilekçesinde özetle; taşınmaza 1956 yılından önce elatılmış olduğundan davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davanın dayanağını oluşturan 221 sayılı Kanun'un 1 inci maddesinin "6830 sayılı İstimlak Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kamulaştırma işlerine dayanmaksızın, kamulaştırma kanunlarının göz önünden tuttuğu maksatla fiilen tahsis edilmiş olan gayrimenkuller ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılır" hükmünü içerse de; yargılama devam ederken 05.01.1961 tarihli ve 221 sayılı Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun; Anayasa Mahkemesinin 2021/19 Esas, 2022/46 Karar sayılı 21.04.2022 tarihli kararı ile iptal edilmiş olup, iptal kararı 04.08.2022 tarihli ve 31913 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi, iptal hükmünün Anayasa'nın 153 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, kararın Resmî Gazete'de

Esas No : 2024/6559

Karar No : 2025/11072

yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararları resmî gazetede yayımlandıkları tarihten itibaren ve geleceğe dönük olarak hüküm ve sonuç doğurur. Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının etkisi henüz kesin hükme bağlanmamış olan davalar yönünden geçerlidir. Bu durumda 05.05.2023 tarihi itibari ile söz konusu yasanın yürürlükten kalktığı ve kanun koyucu tarafından yeni bir düzenleme de yapılmadığı anlaşıldığından davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmediğinden istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı idare ve ferî müdahil Hazine vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davacı idare vekili temyiz dilekçesinde özetle; istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü sebepleri tekrar etmiştir.
2. Ferî müdahil Hazine vekili temyiz dilekçesinde özetle; istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü sebepleri tekrar etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukukî Nitelendirme

Uyuşmazlık, temel olarak davacı idare ile davalı tapu maliki arasındaki 221 sayılı Kanun uyarınca taşınmazın tapusunun iptali ile Hazine adına tescili istemine ilişkindir.

2. Değerlendirme

1. Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.
2. Dosya ve dosya ekine alınmış bulunan, elatmanın önlenmesi ve yıkım istemine ilişkin olup, mahkemece davanın reddine karar verilmiş olan ve onama ve karar düzeltme isteminin reddi sonucu 09.10.2018 tarihinde kesinleşen Konya 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/310 Esas, 2015/152 Karar sayılı dosyasında yapılan incelemede, dava konusu taşınmaza 08.10.1956 tarihinden önce fiilen elatılmış olduğu, tapu kaydının kök kayıtlara göre 13.01.1963 tarihinden önce oluştuğunun görüldüğü, 221 sayılı Kanun 12.01.1961 tarihinde yürürlüğe girmiş olup kök tapu kayıtlarının iş bu yürürlük tarihinden önce oluştuğu dikkate alındığında, malikin 221 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi uyarınca 13.01.1963 tarihine kadar gayrimenkulün bedelini dava hakkı bulunduğu hâlde bu hakkını kullanmadığı, 221 sayılı Kanun'un 1 inci ve 7 nci maddeleri ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesi ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 24.02.2016 tarihli ve 2014/8-1084 Esas, 2016/158 Karar sayılı ve 25.05.2005 tarihli ve 2005/288 Esas, 2005/352 Karar sayılı kararı ile bu kararda sözü edilen Anayasa Mahkemesinin 09.12.1989 tarihli ve 1989/14 Esas, 1989/49 Karar, 12.12.1989 tarihli ve 1989/11 Esas, 1989/48 Karar sayılı kararları nazara alındığında, 221 sayılı Kanun'un iptaline ilişkin Anayasa Mahkemesinin 21.04.2022 tarihli ve 2021/19 Esas, 2022/46 Karar sayılı kararının yürürlük tarihinin 04.05.2023 olduğu ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararının kazanılmış hakları etkilemeyeceği gözetildiğinde, 09.10.1956

Esas No : 2024/6559

Karar No : 2025/11072

tarihinden önce fiilen el atılan ve kamuya tahsis edilen taşınmazlar ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına kamulaştırılmış ve dava konusu taşınmazın mülkiyeti 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 705/2 inci maddesi gereğince tescilden önce kazanılmış sayılacağından, mahkemenin vereceği tescil kararının yenilik doğurucu değil daha önce meydana gelmiş bir hukuki durumu tespit edici (bildirici) nitelikte bulunmasından dolayı davanın kabulü yerine, yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi bozmayı gerektirir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Davacı idare ve ferî müdahil Hazine vekillerinin temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

16.07.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

SA.

KARŞI OY

221 sayılı Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun, temyiz incelemesine konu eldeki davada Konya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin itiraz yoluyla iptal talebi üzerine; Anayasa Mahkemesinin 21.04.2022 tarihli, 2021/19 Esas, 2022/46 Karar sayılı kararıyla iptal edilmiştir. İptal kararı 04.08.2022 tarih ve 31913 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmasından dokuz ay sonra 04.05.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Anayasa Mahkemesinin vereceği kararı ve yürürlüğe girmesini beklemiş, iptal kararına uyarak karar vermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152 inci maddesinin birinci fıkrası; "*Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.*", 152 inci maddesinin üçüncü fıkrası; "*Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre*

Esas No : 2024/6559

Karar No : 2025/11072

sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır." hükümlerini içermektedir.

Yine Anayasa'nın 153 üncü maddesinin gerekçesinde, beşinci fıkrasında yer alan "İptal kararları geriye yürümez." hükmüne işaretle, 152 inci maddenin bu kuralın istisnası olduğu, iptal kararının yerel mahkemede görülmekte olan davaya etki yapabileceği belirtilmiştir.

Aynı hukuki sebebe dayalı diğer davalardan farklı olarak, Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla iptal talebinde bulunulan eldeki davada, yerel mahkemenin iptal kararına uymak zorunda olması, iptal kararının eldeki davaya münhasır geriye yürüyebilmesi hususları nazara alınarak, yerel mahkeme kararının onanması gerektiği düşüncesinde olduğumdan, bozma yönündeki sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum. 16.07.2025

Üye